

vzetí vagonu zaměstnanci uvedené firmy při jeho posunu jejími zaměstnanci na kolejích vlečky. Posunování vagonu se dělo tak, že čtyři dělníci uvedené firmy — a mezi nimi žalobce — strkali vůz u předních nárazníků dopředu.

Odpovědnost dráhy podle § 1 zák. č. 27/1869 ř. z. předpokládá, aby příhoda v dopravě nastala při výkonu nebo v příčině výkonu patřícího do dopravní služby dráhy provozované parní nebo jinou živelní silou.

Jestliže byl v souzeném případě prázdný vagon přistaven na koleje vlečky uvedené firmy a převzat jejími zaměstnanci, vyšel již z železniční dopravy a nelze ruční posunování vagonu zaměstnanci firmy na kolejích její vlečky pokládati za posunování vozu za normálního posunu železničního a tudíž za železniční dopravy. K žalobcovu úrazu došlo při ručním posunu vozu na kolejích vlečky, když byl železniční provoz již ukončen. Nenastal tedy úraz vůbec v provozu železnice, nýbrž v provozu na vlečce uvedené firmy, a to jest jediné rozhodující pro posouzení otázky, zda příhoda nastala při výkonu nebo v příčině výkonu patřícího do dopravní služby dráhy, a pro řešení otázky její odpovědnosti podle § 1 zák. č. 27/1869 ř. z., jak to bylo blíže odůvodněno v rozhodnutí č. 4638 Sb. n. s., na něž sice odkázal i odvolací soud pro svůj právní názor, avšak nepřípadně. Při tom netřeba se ani zabývatí další otázkou, zda nešlo v souzené věci o příhodu v dopravě i proto, že posun vagonu nebyl prováděn parní neb elementární silou, nýbrž silou lidskou.

Čís. 17073.

Odpovědnost dráhy (zák. č. 27/1869 ř. z.).

Zavinění závoráře, který po přejíždění vlaku pootevřel závory, ačkoliv v té době již došla návštěva o příjezdu druhého vlaku.

Spoluzavinění řidiče povozu, který přešel trať pod pootevřenými závorami bez zachování potřebné pozornosti.

(Rozh. ze dne 12. října 1938, Rv I 3271/37.)

Žalobní nárok na náhradu škody způsobené žalobci dne 29. listopadu 1935 proti Československému státu (železniční správě) a Františku B., železničnímu zřízenci v T., uznal soud první stolice po právu jen proti prvnímu žalovanému, kdežto proti druhému žalovanému zamítl žalobu. Odvolací soud na odvolání žalobce a žalovaného státu potvrdil napadený rozsudek.

Nejvyšší soud uznal na dovolání žalobce a žalovaného státu právem, že žalobní nárok je proti oběma žalovaným ze dvou třetin důvodem po právu, kdežto z jedné třetiny že důvodem po právu není, a v té části žalobu zamítl.

D ů v o d y:

K d o v o l á n í ž a l o b c e:

Podle ustanovení čl. 26, odst. 5, služebních předpisů č. XXXII pro službu strážníků tratí (hlásek, hradel, závorářů a obchůzkářů) z roku 1929 mají býti všechny závory bez rozdílu, jsou-li ruční nebo tahadlové, uzavřeny nejpozději 5 minut před příjezdem vlaku k přejezdu. Výjimka je dovolena pouze v přímé blízkosti stanice a tam, kde se strážníkovi spolehlivě oznamuje, že se vlak blíží.

Podle ustanovení § 41 ž. provoz. ř. č. 1/1855 ř. z. mají se závory u přechodů uzavřítí nejméně 5 minut před příjezdem vlaku.

Z uvedených předpisů plyne jasně, že závory musejí býti uzavřeny, buď dříve, nebo aspoň 5 minut před příjezdem vlaku, že dodržení doby pětiminutové jest přesným příkazem podle řečených předpisů a že tam, kde se strážníkovi oznamuje, že se vlak blíží, se mu neponechává na vůli určovati nebo posuzovati přiměřenost doby pro spuštění závor, nýbrž že je má okamžitě spustiti, jakmile dostane příslušnou návěst.

V souzené věci bylo zjištěno, že v okamžiku, když nákladní vlak č. 453, jedoucí k T.-Š., projížděl přejezdem a když závory byly spuštěny, byla dána žalovanému železničnímu zřízení Františku B. návěst na druhý vlak, jedoucí opačným směrem z T.-Š. Dále jest zjištěno, že se návěstí netýkalo očekávaného normálního nákladního vlaku č. 654 od T.-Š., nýbrž že se týkalo parostroje č. 1694, který měl přijeti z T.-Š. Podle toho měl tedy žalovaný závorář po odjezdu nákladního vlaku č. 453 očekávati na přejezdu dva vlaky od T.-Š., a to jeden mimořádný a druhý normální nákladní. Odvolací soud zjistil, že žalovaný železniční zřízenec František B., když přešel nákladní vlak č. 453 k Ú., přešel se strany n-ské přes první kolej, díval se směrem k T.-Š. a pak zdvihl závory něco nad polovici, aby frekvenci na chvíli uvolnil. Důsledkem dotčeného zjištění projevil pak odvolací soud názor, že žalovaný František B. nejednal neopatrně, když se zřetelem na dopravní situaci závory dosud uzavřené otevřel a když se před tím ještě s koleje rozhlédl.

Odvolací soud vysloviv tento právní názor, přehlédl však zjištěný stav věci. Nerozhoduje, zda se návěst očekávaného vlaku týkala pouze lokomotivy (nebo jak se uvádí »strojového vlaku«), či celého vlaku. Byla-li návěst dána, pak bylo povinností žalovaného závoráře Františka B., aby řídě se uvedenými předpisy, ponechal k zachování nerušeného pravidelného a bezpečného provozu dráhy závory spuštěné. Žalovaný František B. se ve výkonu své odpovědné služby neřídil platnými předpisy, nýbrž vlastní úvahou, a to ještě nesprávnou, že je dost času na propuštění osob čekajících před závorami, když ohlášený vlak není ještě v dohledu. To však žalovaného Františka B. neomlouvá a neomlouvá ho ani to, že prý nezaviněným omylem pokládal dané návěstí za návěstí pro nákladní vlak č. 654, u něhož prý mohl počítati

s jízdní dobou 6 až 8 minut. Bylo-li totiž zjištěno, že vzdálenost, ze které žalovaný závorař na trať k T.-Š. měl volný rozhled a že tedy mohl viděti příjíždějící vlak, činila jen 235 m, a jestliže pak závory otevřel v domnění, že může závory otevřít, když není vlak viděti, ač v zápětí potom lidé stojící u zábran upozorňovali již na blížící se strojový vlak, jest z toho všeho zřejmé zavinění žalovaného závoraře Františka B., záležející v tom, že chtěl příliš pozdě závory uzavřít po případě nechati je uzavřeny až teprve před samým příjezdem očekávaného nákladního vlaku na přejezd.

Žalovaný František B. jednal tudíž za dané situace netoliko proti uvedeným již služebním předpisům pro něho závazným, nýbrž jednal i neopatrně a nevynaložil ani přiměřenou míru pozornosti, jak ji má na mysli ustanovení § 1297 obč. zák. Odvolací soud uvedl k dalšímu ospravedlnění žalovaného Františka B., že prý se řídil ustanovením ministerského výnosu, když chtěl před předpokládaným příjezdem nákladního vlaku na chvíli uvolniti frekvenci. Odvolací soud tu však zřejmě přehlédl, že se v uvedeném výnosu stanoví, že »závory se mají ihned otevřít po přejezdu očekávaného vlaku, dovolují-li tomu ostatní poměry dopravní«. Přejel-li v souzené věci jeden vlak, avšak došla-li právě v době, když tento první vlak přejížděl, návěst na druhý vlak, jenž se takto stal vlakem očekávaným, tedy nedovolovaly poměry dopravní, aby závory byly otevřeny, a neměl žalovaný závorař ani práva, ani důvodu samovolně uvažovati, zda jest nutné závory — třebas na chvíli — otevřít, nýbrž rozumná opatrnost kázala, aby závory zůstaly uzavřeny. Z toho důvodu nelze žalovaného Františka B. ospravedlniti ani tím, že prý jednal v mylných předpokladech, zaviněných nehlášenými změnami sledů vlaků ze stanice T.-Š.

Poněvadž zavinění žalovaného Františka B. záleží nejen v jeho neopatrném jednání, ale i v nezachování uvedených služebních předpisů, jest žalobní nárok proti žalovanému Františku B. zásadně odůvodněn a bylo dovolání žalobcovu vyhověno, ovšem jen částečně se zřetelem na zjištěné žalobcovo spoluzavinění, jak o tom bude ještě dále pojednáno.

K dovolání žalovaného státu:

Nelze souhlasiti s názorem nižších soudů, pokud neuznaly na spoluzavinění žalobcovo na jeho úrazu.

I když podle zjištěného stavu věci žalovaný zábranař František B. nadzvedl zábrany nad polovici, takže se žalobce mohl domnívati, že zábrany byly postaveny i pro něj, nelze přece přehlédnouti, že pouhé p o o t e v ř e n í zábran vybízelo k opatrnosti v tom směru, aby bylo s jízdou povozu přes trať vyčkáno, až zábrany budou úplně zdviženy. Jen úplné zdvižení závor opravňuje povozy k přejezdu přes trať, ale ani to ne bez zachovávání vši opatrnosti, nýbrž zásadou v tom směru nejvyšším soudem zastávanou (srov. rozh. č. 10642 Sb. n. s.) jest, že i při úplně otevřených závorách každý, kdo se blíží k přejezdu, musí

se přesvědčiti, zda mu nehrozí nebezpečí z blížícího se vlaku. Kdyby byl žalobce vyčkal, až závory budou úplně a tedy i pro povozy otevřeny, a kdyby se byl včas v budky svého povozu rozhlédl, a po spatření blížící se osvětlené lokomotivy na přejezd nebyl vjel, nebylo by k nehodě došlo. Vjel-li však jeho povoz na koleje a jestliže se teprve potom na upozornění lidí jeho kočí vyklonil z vozu a spatřiv blížící se osvětlený vlak — seskočil s vozu, je z toho zřejmé, že si žalobce počínal neopatrně, když pod pootevřené závory podjel a nevěnoval potřebné pozornosti místu za tehdejší situace velmi nebezpečnému. Tímto neopatrným jednáním si žalobce svůj úraz spoluzavinil.

Zavinění žalobcovo jest ovšem poměrně menší a byla míra jeho stanovena $\frac{1}{3}$ proti zjištěnému zavinění žalovaných $\frac{2}{3}$. Důsledkem toho bylo i dovolání žalovaného státu částečně vyhověno a o nároku žalobním v tomto poměru rozhodnuto.

Čís. 17074.

Pomocný zaměstnanec ve služebním poměru zřízence čs. státních drah má podle § 1155 obč. zák. nárok na služební plat za určité dny, které jsou podle zák. č. 65/1925 Sb. z. a n. všedními dny (26. prosince, pondělí velikonoční a svatodušní), nekonal-li v tyto dny službu, ježto jeho představený pro železniční zaměstnance se svolením ministerstva železnic stanovil, že v uvedených dnech je volno.

Ustanovení §§ 113, odst. 2, a 136 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. nevylučují použití § 1155 obč. zák.

(Rozh. ze dne 13. října 1938, Rv II 731/37.)

Žalobce, jenž se jako pomocný zaměstnanec čs. státních drah, postavený podle § 135 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. co do služebního poměru na roveň zřízencům čs. státních drah, domáhá zaplacení 383 Kč 70 h s přísl., vznesl za sporu mezitímní návrh na určení, že mu přísluší nárok na plat připadající na 26. prosinec a pondělky velikonoční a svatodušní v tom neb onom roce. Státní železniční správa dala svým zaměstnancům volno na uvedené dny, avšak odepřela jim zaplatiti za ně denní plat. Žalobcovu žádost o vyplacení platu za uvedené dny zamítlo ředitelství státních drah v B. a po podaném odvolání i ministerstvo železnic. Soud prvního stupně uznal mezitímním rozsudkem, že žalobci přísluší dotčený nárok na plat. Důvody: Osou souzeného sporu jest, zda žalovaná prohlášením uvedených dnů, o které běží, za dny volna a znemožněním pracovní příležitosti žalobci v uvedené dny způsobila, že žalobce pracovati nemohl, či zda žalobce tím, že si sám dobrovolně vzal v uvedených dnech volno po případě že sám službu nenastoupil a ani se nenabízel, že službu nastoupí, projevil souhlas